

Bruksela, dnia 16.1.2018r.
COM(2018) 26 final

**SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**dotyczące wdrażania unijnej polityki normalizacji oraz wkładu norm europejskich w
strategie polityczne UE**

{SWD(2018) 15 final}

WPROWADZENIE

Krajobraz gospodarczy UE i jej międzynarodowych partnerów handlowych wciąż się zmienia. Granice między tradycyjną produkcją, digitalizacją i usługami coraz bardziej się zacierają, a globalne przemysłowe łańcuchy wartości coraz częściej obejmują także rozwiązania cyfrowe. W obliczu tych wyzwań Komisja oraz jej międzyinstytucjonalni partnerzy powinni uwzględnić rzeczywistość gospodarczą w priorytetach europejskich strategii politycznych i prawodawstwa w obszarze normalizacji. W komunikacie „Normy europejskie dla XXI wieku” (dalej: „Komunikat”)¹ z czerwca 2016 r. Komisja przedstawiła nową wizję systemu normalizacji europejskiej (EES), której celem jest sprostanie tym wyzwaniom.

Ta nowa wizja, opisana w Komunikacie, wykracza poza tradycyjny model postępowania z normami na szczeblu UE, który do tej pory ograniczał się do wsparcia technicznego dla potrzeb UE w zakresie normalizacji. Nowa wizja skupia się na wkładzie normalizacji w reagowanie na wyzwania społeczne i w europejskie strategie polityczne, takie jak promowanie innowacji, podnoszenie jakości i poziomu bezpieczeństwa, zwiększanie liczby miejsc pracy i wzrostu gospodarczego, wspieranie globalnych łańcuchów wartości i wreszcie rozwój jednolitego rynku.

Poza rozbudowanym wsparciem w zakresie polityki w Komunikacie wprowadzono nowe inicjatywy, których zadaniem jest osiągnięcie wspomnianych celów w ramach systemu normalizacji europejskiej (ESS). Te inicjatywy to w szczególności wspólna inicjatywa dotycząca normalizacji² oraz propozycja³ nawiązania dialogu międzyinstytucjonalnego ze współprawodawcami. Poza tym w kwietniu 2016 r. Komisja określiła priorytety normalizacji ICT, a w komunikacie pt. „Priorytety w normalizacji ICT na jednolitym rynku cyfrowym” (dalej „Komunikat o ICT”)⁴ zaproponowała konkretne działania oparte na strategicznym dwutorowym podejściu. Po pierwsze, Komisja określiła pięć priorytetowych obszarów, w których działania są najpilniejsze. Po drugie, Komisja zaproponowała procedurę na wysokim szczeblu, która ma służyć realizacji tych działań, monitorowaniu postępów i rezultatów, a w razie konieczności odpowiedniemu dostosowywaniu priorytetów⁵.

1 COM(2016) 0358 final.

2 C(2016)3211 Wspólna inicjatywa dotycząca normalizacji określa wspólną wizję normalizacji europejskiej po to, aby móc lepiej ustalać priorytety i zmodernizować obecny system normalizacji europejskiej oraz aby dążyć do terminowego osiągania rezultatów w zakresie normalizacji. Inicjatywa wspiera odnośne aspekty dziesięciu priorytetów Komisji Europejskiej i innych celów politycznych, przy jednoczesnym poszanowaniu podziału różnych kompetencji pomiędzy UE i państwa członkowskie. Inicjatywa powinna także umożliwić dalsze wzmocnienie roli UE jako siły napędowej w globalnym

3 Zob. s. 4 w COM(2016) 0358 final.

4 COM(2016) 176 final.

5 Postępy zostały opisane w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji.

Jedną z najważniejszych zasad normalizacji jest przejrzystość, co wymaga stworzenia narzędzi do komunikacji i przekazywania informacji stronom zainteresowanym. W obszarze europejskiej normalizacji jak dotąd było to realizowane w formie rocznego programu prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej⁶ (AUWP) oraz planu działań⁷ na rzecz normalizacji ICT⁸.

Celem niniejszego sprawozdania jest wyjaśnienie, w jaki sposób poszczególne działania i podmioty określone w poprzednich rocznych programach prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej, komunikacie „Priorytety w normalizacji ICT na jednolitym rynku cyfrowym” (dalej „Komunikat o ICT”)⁹ oraz wspólnej inicjatywie dotyczącej normalizacji przyczyniły się do osiągnięcia celów wyznaczonych przez Komisję. Sprawozdanie jest podzielone na dwie części: pierwsza obejmuje aspekty polityczne tej nowej wizji, a druga dotyczy współpracy ze stronami zainteresowanymi. Do sprawozdania dołączony jest dokument roboczy służb Komisji zawierający szczegółowy opis postępów w realizacji różnych działań określonych we wspomnianych rocznych programach prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej oraz innych bieżących działań. Celem niniejszego sprawozdania jest wspieranie międzyinstytucjonalnego dialogu przewidzianego w Komunikacie, który Komisja i współprawodawcy będą prowadzić po jego publikacji, w celu przygotowania podstaw do prac nad rocznym programem prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2019 r.

ASPEKTY POLITYCZNE NOWEJ WIZJI

1. Wspieranie innowacyjności

Normy są uznaną siłą napędową innowacji¹⁰. Kluczowym instrumentem służącym innowacjom w procesie normalizacji jest opracowanie odpowiednich danych naukowych i technicznych. Ten etap jest bardziej znany jako badania przednormatywne, prowadzące do opracowania normy. W rozporządzeniu (UE) nr 1025/2012¹¹ (zwanym dalej „Rozporządzeniem”) określono ramy prawne obowiązujące w związku ze zwiększonym wkładem normalizacji w innowacje w Europie. Już od 2016 r. Komisja wraz z innymi stronami zainteresowanymi w ramach działań wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji

⁶ publikowanego co roku w lipcu, ostatnia wersja COM(2017) 453

⁷ http://ec.europa.eu/growth/content/2017-rolling-plan-ict-standardisation-released-0_en

⁸ Komisja publikuje plan działań na rzecz normalizacji ICT co roku, żeby ująć w jednym dokumencie różne potrzeby w zakresie normalizacji ICT wspierające politykę UE. Plan działań jest skierowany zarówno do europejskich organizacji normalizacyjnych, jak i do międzynarodowych i światowych organów normalizacyjnych, które mogą odpowiedzieć na proponowane działania i wesprzeć cele polityki rezultatami w zakresie normalizacji.

⁹ COM(2016) 176 final.

¹⁰ COM(2011) 311 final.

¹¹ Zob. art. 5 ust. 2, art. 9 i art. 15 ust. 1 lit. c

zwiększyła nacisk na osiągnięcie tego celu poprzez łączenie badań i innowacji z normalizacją¹².

Zapewnienie ścisłej i terminowej interakcji między badaniami i rozwojem (B&R) a normalizacją to kluczowy czynnik wspierający wprowadzanie innowacyjnych towarów na rynek. Także w programie Horyzont 2020 ponownie skupiono się na związku między projektami badawczymi a procesem normalizacji, szczególnie poprzez włączenie działań normalizacyjnych w projekty badawcze i przez uznanie ich potencjału w zakresie wzmocnienia wpływu badań i rezultatów B&R. W ramach projektów programu Horyzont 2020 dotyczących współpracującego inteligentnego systemu transportowego (C-ITS), cyberbezpieczeństwa i prywatności cyfrowej¹³, nanotechnologii, materiałów zaawansowanych, biotechnologii, energii (w tym ogniw paliwowych i technologii wodorowych), bezpiecznych społeczeństw oraz zaawansowanych technologii produkcji i przetwarzania rozwija się przednormatywne działania wspierające wyroby medyczne, ochronę środowiska, obniżenie emisyjności, efektywność energetyczną oraz metrologię.

Aktualne badania przednormatywne mają także swój wkład w harmonizację systemów certyfikacji produktów i systemów bezpieczeństwa.

Komisja współpracuje z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi i innymi organizacjami opracowującymi normy, forami i konsorcjami oraz zainteresowanymi stronami w sprawie możliwych działań służących ulepszeniu ekosystemu normalizacji ICT. Współpraca ta obejmuje promowanie współdziałania społeczności otwartego oprogramowania i społeczności zajmującej się normalizacją oraz określenie zrównoważonych, jasnych i przewidywalnych europejskich ram licencyjnych dla patentów niezbędnych do spełnienia normy. W listopadzie 2017 r. Komisja opublikowała komunikat na ten temat¹⁴.

Komisja poprzez program Horyzont 2020 intensywnie finansuje projekty badań i innowacji mające wkład w normalizację i współpracuje z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi w sprawie działań służących zmniejszeniu luki między badaniami, innowacjami i normalizacją. Partnerstwa publiczno-prywatne (PPP) w ramach programu Horyzont 2020 są niezmiernie ważne do opracowania elementów składowych kluczowych technologii cyfrowych. Projekty pilotażowe na dużą skalę, wykorzystujące stanowiska badawcze, obiekty do przeprowadzania eksperymentów oraz linie pilotażowe, stanowią przygotowanie do szerszego zastosowania produktów i technologii, jednocześnie budując wiedzę i dostarczając wkładu w proces normalizacji. Na podstawie wstępnych informacji uzyskanych od państw członkowskich i przemysłu określono inicjatywy platform przemysłowych dla „inteligentnej fabryki podłączonej do sieci”, „zdrowia i opieki”,

¹² Wspólna inicjatywa dotycząca normalizacji, działanie 2

¹³ COM(2017) 477 final/2.

¹⁴ COM(2017) 712 final.

„inteligentnego rolnictwa”, „mobilności opartej na sieci i automatyzacji”, „inteligentnej energii”, a także platform dla przekrojowych danych przemysłowych i internetu rzeczy.

W komunikacie dotyczącym unijnej strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej¹⁵ stwierdzono, że „normalizacja i interoperacyjność mają kluczowe znaczenie dla optymalnego wykorzystania korzyści skali rynku wewnętrznego, zwłaszcza w przypadku elektromobilności. Konieczne jest również usunięcie w całej Unii barier związanych z ładowaniem pojazdów elektrycznych”. Komisja niedługo przyjmie pierwsze z szeregu rozporządzeń delegowanych Komisji, których celem jest uzupełnienie lub aktualizacja odniesień do norm, o których mowa w specyfikacjach technicznych określonych w załączniku II do dyrektywy 2014/94/UE sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych.

2. Podnoszenie jakości, zwiększanie poziomu bezpieczeństwa i zrównoważoności towarów i usług

Skuteczna polityka normalizacji przyczynia się do spełnienia wymogów dotyczących bezpieczeństwa dzięki opracowywaniu odpowiednich nowoczesnych specyfikacji technicznych oraz dostarczeniu powszechnie akceptowanych metod badawczych do mierzenia zgodności towarów i usług z określonymi w przepisach wartościami w odniesieniu do jakości, bezpieczeństwa, energii i wydajności materiałów. Cele w zakresie jakości, bezpieczeństwa, ochrony i zrównoważoności są na ogół komplementarne, jednak w niektórych przypadkach może pojawić się konflikt. Realizacja celów prac nad normalizacją w sposób możliwie jak najbardziej zrównoważony i pozwalający na wzajemne wzmocnienie wciąż stanowi wyzwanie.

2.1. Jakość

W celu podniesienia jakości usług Komisja zwróciła się do europejskich organizacji normalizacyjnych¹⁶ w sprawie opracowania europejskich norm w takich obszarach, jak usługi pocztowe, gdzie wprowadzenie norm przyczyniło się do rozwoju sektora doręczania paczek, a także norm horyzontalnych dla usług, które Europejski Komitet Normalizacyjny opracowuje, żeby wesprzeć usługodawców np. w mierzeniu efektów swojej działalności.

W obszarze metrologii oczekuje się, że normy, których opracowanie Komisja niedawno zleciła¹⁷, podniosą jakość pomiarów, zwłaszcza w przypadku pomiarów związanych z wodą, a konkretnie energią cieplną, a także pomiarów w ramach zdecentralizowanej produkcji

¹⁵ COM(2016) 501 final.

¹⁶ CEN — Europejski Komitet Normalizacyjny; CENELEC — Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki i ETSI — Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych.

¹⁷ Szczegółowe informacje znajdują się w dokumencie roboczym służb Komisji.

energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz przekazywania energii do pojazdów elektrycznych i z takich pojazdów.

2.2. Bezpieczeństwo produktów

Bezpieczeństwo produktów to kluczowy obszar dla europejskiej normalizacji. Około 60 % wniosków Komisji w sprawie normalizacji dotyczy norm bezpieczeństwa, co odzwierciedla rolę bezpieczeństwa w codziennym życiu obywateli UE. Zharmonizowane przepisy unijne oraz dyrektywa w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów¹⁸, zapewniające bezpieczeństwo setek produktów na rynkach UE, opierają się na zharmonizowanych normach oraz innych normach leżących u podstaw przepisów UE¹⁹ w celu zapewnienia zgodności produktów z wymogami prawnymi w zakresie bezpieczeństwa.

Ostatnio wdrożone normy stanowią wsparcie dla harmonizacji w wielu obszarach, takich jak np. bezpieczeństwo dzieci oraz środki ochrony indywidualnej. Niedawno przyjęte normy europejskie dotyczące bezpieczeństwa dzieci określają wymagania dla zapalniczek, dzięki czemu dzieci nie mają możliwości uruchomienia mechanizmu zapalania. Ponadto, dzięki nowo przyjętym normom dotyczącym nosidełek dzieci nie mają możliwości chwytania elementów zapięcia. Wreszcie, dzięki normalizacji określono techniczne wymagania dla okularów ochronnych do pracy z laserem, dzięki czemu pracownicy są zabezpieczeni przed przypadkową ekspozycją na promieniowanie w środkach ochrony indywidualnej

2.3. Bezpieczeństwo

Mając na uwadze zarówno postęp technologiczny, jak i rozwój wydarzeń w polityce międzynarodowej, bezpieczeństwo staje się coraz bardziej priorytetowym obszarem polityki unijnej. W tym kontekście, począwszy od 2016 r., Komisja określiła potrzeby w zakresie normalizacji w obszarze zarządzania kryzysowego oraz ochrony przed bronią chemiczną, biologiczną, radiologiczną i nuklearną, a także zwracała się do Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego o opracowanie odpowiednich norm. Poza tym dzięki programowi Horyzont 2020 rozpoczęto badania przednormatywne w obszarze ochrony przed zagrożeniami dla bezpieczeństwa, takimi jak radiologiczne i nuklearne zagrożenia dla infrastruktury krytycznej. W obszarze ICT Komisja zainicjowała wniosek o opracowanie norm dotyczących uwzględnienia ochrony prywatności już w fazie projektowania, żeby wspomóc producentów w spójnym uwzględnianiu kwestii związanych z ochroną danych.

¹⁸ Dyrektywa 2001/95/WE

¹⁹ Takie jak normy, do których odesłania znajdują się w Dzienniku Urzędowym UE pod tekstem dyrektywy 2001/95/WE

2.4. Zrównoważoność

Zrównoważoność to znaczący długofalowy cel europejskiej normalizacji. Normy są konieczne do realizacji kluczowych priorytetów UE, takich jak polityka unii energetycznej oraz strategia badań i innowacji (Przyspieszenie innowacji w dziedzinie czystej energii²⁰), która obejmuje działania podejmowane w celu łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej oraz dekarbonizacji systemu energetycznego. W roku 2016²¹ i 2017²² Komisja zwróciła się do europejskich organizacji normalizacyjnych o opracowanie norm w odniesieniu do następujących obszarów: systemy zarządzania środowiskiem, opakowania i odpady opakowaniowe, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, zarządzanie środowiskowe, ekoprojekt i etykietowanie energetyczne, ramowa dyrektywa wodna, emisja gazów cieplarnianych, stosowanie pestycydów, sprzęt do odzyskiwania oparów, akumulatory, ekologiczny wodór, lotne związki organiczne, oleje pirolityczne, glony, zwiększanie efektywności energetycznej budynków, rozwój zielonej infrastruktury, jakość powietrza oraz obniżenie emisji. Prośby o opracowanie norm opierały się na istniejących ramach prawnych i politycznych i były zgodne z kryteriami określonymi w tych ramach. Poza tym, w celu usunięcia barier dla technologii przyjaznych środowisku w sektorach chłodnictwa, klimatyzacji, pomp ciepła oraz tworzyw piankowych, Komisja poprosiła Europejski Komitet Normalizacyjny oraz Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki o opracowanie odpowiednich norm.

3. Umożliwianie tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego

Normalizacja to proces oddolny, który umożliwia zebranie razem przedstawicieli środowisk przemysłowych, rządowych, naukowych, a także innych zainteresowanych stron, co prowadzi do wyższego poziomu akceptacji norm przez te właśnie zainteresowane strony. W przypadku UE normy i normalizacja to oczywiste i strategiczne atuty zapewniające konkurencyjność UE, będące kluczowymi narzędziami promowania innowacji i postępu na jednolitym rynku. Powszechnie przyjmuje się, że normy i normalizacja odgrywają kluczową rolę we wspieraniu wzrostu gospodarczego dzięki znaczeniu, jakie mają w zwiększaniu produktywności i konkurencyjności oraz stymulowaniu innowacji i budowaniu dobrobytu. Normy i normalizacja to także środek pozwalający UE utrzymać wiodącą rolę w rozwoju techniki i światowym handlu.

Badania krajowe przeprowadzone we Francji, Niemczech, Zjednoczonym Królestwie i innych państwach²³ wskazują, że normy i normalizacja zwiększają konkurencyjność

²⁰ COM(2016) 763

²¹ COM(2016) 357

²² COM(2017) 453

²³ DIN (2000): „Economic Benefits of Standardisation” (Ekonomiczne korzyści normalizacji), 3 tomy. Berlin: Beuth. (Aktualizacja 2011), DTI (2005): „The Empirical Economics of Standards” (Empiryczna ekonomika norm), DTI ECONOMICS PAPER nr 12. Londyn i AFNOR (2009)

przedsiębiorstw UE. Jednak w szerszej skali europejskiej rezultaty stosowania norm i normalizacji pozostają niezauważalne. Była to kwestia, którą zajęto się ponownie podczas rozmów prowadzonych w kontekście wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji w celu zwiększenia ilości danych empirycznych w rocznym cyklu zarządzania w obszarze polityki normalizacyjnej UE.

Komisja uznaje rolę, jaką pełni głębsze zrozumienie gospodarczych i społecznych skutków norm i normalizacji, a jej intencją jest zainicjowanie badania w ramach rocznego programu prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na rok 2017²⁴. Temat ten jest bardzo obszerny, a pomiar (ekonomicznych) skutków norm i normalizacji wiąże się z metodologicznymi wyzwaniem, podobnie jak znalezienie danych, które umożliwiłyby wyrażenie w wartościach pieniężnych skutków norm i normalizacji i ich efektów zewnętrznych na poziomie makroekonomii, sektorów i przedsiębiorstw. Uwzględniając powyższe, w tym roku Komisja we współpracy z krajowymi organami normalizacyjnymi i innymi uczestnikami wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji zainicjowała studium wykonalności w odniesieniu do działania obejmującego to studium²⁵. Celem jest dalsza ocena wykonalności ostatecznego badania.

4. Wspieranie globalnych łańcuchów wartości

System normalizacji europejskiej odgrywa kluczową rolę we wspieraniu europejskich przedsiębiorstw, w tym MŚP, w rozszerzaniu ich działalności poza Europą i w zapewnieniu jakości i bezpieczeństwa importowanych produktów i usług. Przykładem tego są porozumienia między europejskimi organizacjami normalizacyjnymi a międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi takimi, jak ISO²⁶, IEC²⁷, a także globalnymi partnerstwami takimi, jak 3rd Generation Partnership Project (3GPP)²⁸ oraz organizacją oneM2M²⁹. Począwszy od 2016 r. Komisja pracuje także nad promowaniem europejskiego modelu regulacyjnego opartego na dobrowolnych normach i bliskich związkach z międzynarodową normalizacją w państwach trzecich, zgodnie z ramami wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji³⁰. Komisja także zaangażowała się w bezpośredni dialog z ISO i IEC w celu zagwarantowania, aby jak najwięcej przyjmowanych norm europejskich i międzynarodowych było identycznych, jednocześnie zapewniając najwyższy poziom ochrony konsumentów europejskich.

„The Economic Impact of Standardisation – Technological Change, Standards and Long-Term Growth in France” (Ekonomiczny wpływ normalizacji – zmiana technologiczna, normy i długoterminowy wzrost we Francji). Paryż.

²⁴ COM(2016) 357

²⁵ Działanie 1: Badanie dotyczące wpływu ekonomicznego i społecznego, jak również dostępu do norm w państwach członkowskich UE i EFTA.

²⁶ International Standardisation Organisation (Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna).

²⁷ International Electrotechnical Committee (Międzynarodowy Komitet Elektrotechniczny).

²⁸ <http://www.3gpp.org/>

²⁹ <http://www.onem2m.org/>

³⁰ Wspólna inicjatywa dotycząca normalizacji, działanie 13

Normalizacja to kluczowy element negocjacji unijnej umowy o wolnym handlu z państwami trzecimi. Komisja dąży do zapewnienia stosowania przez jej partnerów najnowszych międzynarodowych norm jako podstawy przepisów dotyczących kluczowych produktów i usług, żeby zagwarantować bezpieczeństwo obywateli UE, a także zwiększyć konkurencyjność przedsiębiorstw UE na arenie międzynarodowej. Niedawno zakończone negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu, podczas których normalizacja odgrywała kluczową rolę, to między innymi umowy z Kanadą (CETA, która weszła w życie tymczasowo w dniu 21 września 2017 r.), Singapurem i Wietnamem (zakończono negocjacje) oraz Japonią (co do zasady osiągnięto porozumienie co do głównych elementów).

W celu lepszego wykorzystania możliwości stwarzanych przez największe rynki wschodzące, dwójce ekspertów UE ds. normalizacji zostało oddelegowanych do Chin i Indii (ich pobyt jest finansowany przez Komisję, EFTA i trzy europejskie organizacje normalizacyjne), gdzie przeprowadzają działania uświadamiające dotyczące systemów normalizacji oraz przekazują informacje na temat rynku i kwestii regulacyjnych dla konkretnych obszarów mających znaczenie dla rynku. Aktualny etap misji oddelegowanych ekspertów ds. normalizacji europejskiej w Chinach (SESEC) kończy się w grudniu 2017 r. Komisja i jej partnerzy w tym projekcie pracują razem nad jego przedłużeniem poczynając od roku 2018.

Jeżeli chodzi o międzynarodowy zasięg europejskiej normalizacji ICT, współpraca i wsparcie w ramach programu Horyzont 2020 połączone z instrumentami polityki zagranicznej pomogą wzmocnić obecność UE dzięki utworzeniu obserwatorium działań w zakresie normalizacji ICT na świecie oraz instrumentu finansowania wspierającego europejskich ekspertów w dziedzinie międzynarodowej normalizacji ICT i promującego normalizację europejską w innych regionach.

Normalizacja związana z bezpieczeństwem jest jednym z przedmiotów rozmów w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ, a celem jest wzmocnienie obecności UE i zwiększenie zaangażowania stron zainteresowanych z Europy w kwestie związane z bezpieczeństwem.

Nowe możliwości współpracy w zakresie normalizacji są także na kontynencie afrykańskim. Wspólna strategia Afryka-UE może zapewnić ramy do opracowania ogólnofrykańskiego systemu normalizacji, stanowiąc techniczny wkład w ogólnofrykańską integrację rynku. W roku 2016 Komisja wsparła współpracę między Europejskim Komitetem Normalizacyjnym i Europejskim Komitetem Normalizacyjnym Elektrotechniki a afrykańskimi organizacjami normalizacyjnymi (ARSO, AFSEC), której celem było uczynienie normalizacji kluczowym elementem planu działania na szczyt UE-Afryka, który odbył się w listopadzie 2017 r. Zjednoczony rynek afrykański wspierany przez model europejskiej normalizacji to wygrana dla obu stron.

5. Przewyciężenie kosztownego rozdrobnienia jednolitego rynku

Każda norma europejska zastępuje jedną krajową normę lub grupę krajowych norm w każdym państwie członkowskim. To czyni życie łatwiejszym zarówno dla przedsiębiorstw, jak i obywateli, poprzez wspieranie tworzenia nowoczesnych usług publicznych i ograniczanie obciążenia administracyjnego i kosztów przestrzegania norm. Terminowa transpozycja norm europejskich do systemu norm krajowych oraz odsyłanie do nich (jeśli ma to zastosowanie) w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (Dz.U.) jest działaniem koniecznym do zaspokojenia potrzeb rynku. Wskaźnik transpozycji norm europejskich do systemu krajowego (norm wspierających ustawodawstwo i politykę UE oraz innych norm) w UE-28 wynosi średnio około 99 % (od 93 % do 100 % dla poszczególnych państw członkowskich).

Zmiany w prawie wprowadzone w 2013 r., a w szczególności nowo wprowadzone zobowiązania Komisji do weryfikacji zharmonizowanych norm opracowanych przez europejskie organizacje normalizacyjne, miały wpływ na proces publikacji odesłań do zharmonizowanych norm w Dzienniku Urzędowym UE. Doprowadziło to do wzrostu liczby norm, do których odniesienia nie były publikowane. W związku z tym pojawiły się głosy krytyczne różnych stron zainteresowanych normalizacją, że taka sytuacja powoduje niepewność prawną i niepotrzebne dodatkowe koszty dla przemysłu europejskiego. W roku 2017 Komisja dokonała przeglądu tej kwestii w ramach programu sprawności i wydajności regulacyjnej (REFIT) w celu zajęcia się aktualną liczbą jeszcze nie cytowanych zharmonizowanych norm i uczynienia procesu cytowania bardziej przejrzystym i rozliczalnym. Na podstawie zaleceń platformy REFIT³¹ Komisja i europejskie organizacje normalizacyjne opracowały i uzgodniły plan działania w zakresie terminowej publikacji odniesień do zharmonizowanych norm w Dzienniku Urzędowym UE³².

BLISKA WSPÓLPRACA Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI

Komisja ma dużą świadomość tego, że samo wyznaczenie priorytetów nie wystarczy. Sukces zależy także od powszechnego zaangażowania w normalizację na wysokim szczeblu wśród zainteresowanych stron: przemysłu, organizacji normalizacyjnych, społeczności naukowej, jak również innych instytucji UE i organów krajowych.

Norma to wynik dobrowolnej współpracy między partnerami w ramach relacji ekonomicznych, której celem jest opracowanie specyfikacji technicznej opartej na zasadach przejrzystości, otwartości, zaangażowania szerokiego grona podmiotów, bezstronności i konsensusu między stronami zainteresowanymi. W rozporządzeniu w sprawie normalizacji europejskiej³³ uznaje się potrzebę prowadzenia szerokich konsultacji ze wszystkimi

³¹ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/overview-law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/reducing-burdens-and-simplifying-law/refit-platform_en

³² zob. plan działania w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji.

³³ Art. 8 ust. 5 i motyw 31 rozporządzenia UE nr 1025/2012.

zainteresowanymi stronami przed przyjęciem rocznego programu prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej i do tego właśnie się zachęca. W rozporządzeniu promowany jest także aktywny udział europejskich organizacji reprezentujących MŚP, konsumentów oraz interesy środowiskowe i społeczne.

Komisja uznaje, że zmniejszenie tradycyjnych luk między ICT, produktami i usługami wymaga zaangażowania, solidnej współpracy i wzajemnego zaufania ze strony różnych stron zainteresowanych. W dziedzinie normalizacji ICT Komisja utrzymywała regularny kontakt z zainteresowanymi stronami w ramach partnerstw publiczno-prywatnych³⁴ oraz poprzez europejskie organizacje normalizacyjne w celu omówienia wdrożenia różnych proponowanych działań. Europejska wielostronna platforma ds. normalizacji ICT to grupa, w skład której wchodzi państwa członkowskie, europejskie i międzynarodowe organizacje normalizacyjne, fora i konsorcja oraz przedstawiciele przemysłu, MŚP i społeczeństwa, w ramach której podczas regularnych spotkań monitoruje się postęp działań opisanych w Komunikacie.

Komisja wzmocniła swoje relacje z różnymi zainteresowanymi stronami systemu normalizacji europejskiej i podejmuje starania w kierunku zwiększenia jego funkcjonalności i wydajności w ramach wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji. Co więcej, w ostatnich latach Komisja utrzymywała regularne kontakty i prowadziła dialog z innymi instytucjami europejskimi. Komisja była szczególnie mocno zaangażowana w konsultacje prowadzące do uchwalenia rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie norm europejskich dla XXI wieku³⁵. Poza tym Komisja zainicjowała i ustanowiła praktykę ciągłego dialogu strukturalnego z trzema europejskimi organizacjami normalizacyjnymi w celu zapewnienia dobrej jakości współpracy i bezproblemowej komunikacji.

1. Wspólna inicjatywa dotycząca normalizacji

Jak dotąd wspólną inicjatywę dotyczącą normalizacji podpisało 104 uczestników, co odzwierciedla wysoki poziom zaangażowania w każdym segmencie systemu normalizacji europejskiej. Po podpisaniu wspólnej inicjatywy w dniu 13 czerwca 2016 r. w Amsterdamie przez strony zainteresowane i po podpisaniu jej przez państwa członkowskie w dniu 29 września 2016 r. Komisja zorganizowała kilka spotkań grupy sterującej wspólną inicjatywą w celu doprecyzowania piętnastu uzgodnionych działań³⁶. Członkowie grupy sterującej to głównie sygnatariusze wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji, którzy byli zaangażowani w jej przygotowanie. W odniesieniu do każdego działania sygnatariusze

³⁴ tj., 5G PPP, AIOTI, BDVA, ECSO

³⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0278+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

³⁶ Inicjatywy obejmują trzy następujące kategorie: I. Świadomość istnienia systemu normalizacji europejskiej, edukacja w tym zakresie i zrozumienie tego systemu, II. Koordynacja, współpraca, przejrzystość i angażowanie szerokiego grona podmiotów oraz III. Konkurencyjność i wymiar międzynarodowy.

wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji zadeklarowali swój wkład; przydzielono także liderów.

Jak dotąd prace grup zajmujących się poszczególnymi działaniami w ramach wspólnej inicjatywy koncentrowały się na opracowaniu istotnych elementów każdego działania. Na tym etapie nie uzgodniono jeszcze żadnych definitywnych harmonogramów. Większa jasność co do treści działań pozwoli na opracowanie ram czasowych i kluczowych etapów dla rezultatów każdego działania.

2. Angażowanie szerokiego grona podmiotów

Komisja sformalizowała partnerstwo publiczno-prywatne z organizacjami z załącznika III (SBS, ANEC, ETUC i ECOS)³⁷, reprezentującymi odpowiednio interesy MŚP, konsumentów, pracowników i środowiska w procesie normalizacji, podpisując cztery różne ramowe umowy o partnerstwie. Gwarantuje to spójność i stabilność finansowania i monitorowania działalności.

Poza zapewnieniem współfinansowania Komisja podejmuje także działania, których celem jest zapewnienie obecności i skutecznego udziału organizacji z załącznika III w ważnych spotkaniach i wydarzeniach, takich jak posiedzenia Komitetu ds. Norm (w charakterze obserwatorów), wspólnej inicjatywy dotyczącej normalizacji (w charakterze partnerów), wielostronnej platformy ds. normalizacji ICT³⁸, a także spotkaniach Komisji z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi.

W celu zapewnienia spójnego podejścia do wspierania interesów MŚP, konsumentów, pracowników oraz interesów środowiska i społeczeństwa w procesie normalizacji, Europejski Komitet Normalizacyjny i Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki powołały dwie grupy robocze: grupę roboczą ds. MŚP oraz grupę roboczą ds. interesów społeczeństwa. Członkami tych grup są organizacje z załącznika III: SBS jest członkiem pierwszej grupy, a ECOS i ETUC członkami drugiej. Te dwie grupy robocze omawiają tematy, takie jak dostęp do norm, zwiększanie świadomości, szkolenia i wsparcie udziału w pracach technicznych nad normalizacją. W efekcie jak dotąd opracowano już szereg narzędzi, takich jak zestawy narzędzi online dla MŚP oraz mechanizm opiniowania dla zainteresowanych stron reprezentujących interesy społeczeństwa.

Rozporządzenie w sprawie normalizacji kładzie szczególny nacisk³⁹ na zaangażowanie małych przedsiębiorstw w proces opracowywania norm po to, żeby stworzyć normy przyjazne dla MŚP, które pozwolą ograniczyć koszty i otworzyć przed MŚP nowe rynki. Mając na uwadze ten cel, SBS opracowało długoterminową strategię zaangażowania MŚP

³⁷ [Normy dla małych przedsiębiorstw, organizacja wyrażająca głos europejskich konsumentów w sprawie normalizacji, Europejska Konfederacja Związków Zawodowych oraz Europejska Obywatelska Organizacja Normalizacyjna ds. Środowiska.](#)

³⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/european-multi-stakeholder-platform-ict-standardisation>

³⁹ Zob. art. 6 rozporządzenia (EU) 1025/2012

w proces normalizacji w latach 2018–2021, będącą częścią programu prac z 2017 r. Strategia ta określa cele i działania związane z zaangażowaniem MŚP w proces normalizacji w celu zapewnienia, aby opracowywane normy zostały dostosowane do potrzeb MŚP, zgodnie z zasadą „najpierw myśl na małą skalę”.

Angażowanie szerokiego grona podmiotów jest jednym z tematów zawartych w długoterminowej strategii Europejskiego Instytutu Norm Telekomunikacyjnych (ETSI), a zajmuje się nim grupa „ETSI w krajobrazie europejskiej normalizacji”. Rozmowy w ramach tej grupy doprowadziły do uruchomienia programu dotyczącego wsparcia zainteresowanych stron reprezentujących interesy społeczeństwa oraz programu angażowania szerokiego grona podmiotów, który przewiduje podjęcie szeregu działań wzmacniających angażowanie i widoczność, zwiększających świadomość i zaangażowanie organizacji z załącznika III w ramach ETSI. Wszystkie organizacje z załącznika III są pełnoprawnymi członkami ETSI.

PODSUMOWANIE

Celem niniejszego sprawozdania jest wsparcie nowo wprowadzonego międzyinstytucjonalnego dialogu na temat normalizacji na szczeblu UE, zgodnie z tym, co zapowiedziano w Komunikacie z 1 czerwca 2016 r. Sprawozdanie ma zainicjować debatę ze współprawodawcami, Parlamentem Europejskim i Radą oraz z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, jednocześnie zapewniając ukierunkowanie nadchodzących priorytetów w zakresie normalizacji, które przyczynią się do tworzenia miejsc pracy, zwiększą wzrost i konkurencyjność. Obecnie międzyinstytucjonalny dialog jest organizowany zgodnie z nowym porozumieniem międzyinstytucjonalnym pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską w sprawie lepszego stanowienia prawa⁴⁰.

Ścisła współpraca ze współprawodawcami przy formułowaniu priorytetów rocznego programu prac Unii w zakresie normalizacji europejskiej na 2019 r. będzie kluczowa dla ich udanego wdrożenia. Wspólne ustalanie priorytetów polityki w zakresie europejskiej normalizacji usprawni prace nad normalizacją w przyszłych procesach legislacyjnych. Osiągnięcie celów polityki UE w zakresie normalizacji wymaga wzajemnego zrozumienia i aktywnego udziału wszystkich podmiotów systemu normalizacji europejskiej: angażowanie szerokiego grona podmiotów, zwiększanie świadomości roli normalizacji w gospodarce i społeczeństwie, ulepszanie procedur oceny zharmonizowanych norm⁴¹, wdrażanie pięciu priorytetów normalizacji ICT oraz pokonywanie przeszkód w sektorze usług.

⁴⁰ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1–14

⁴¹ oraz innych norm wspierających prawodawstwo UE